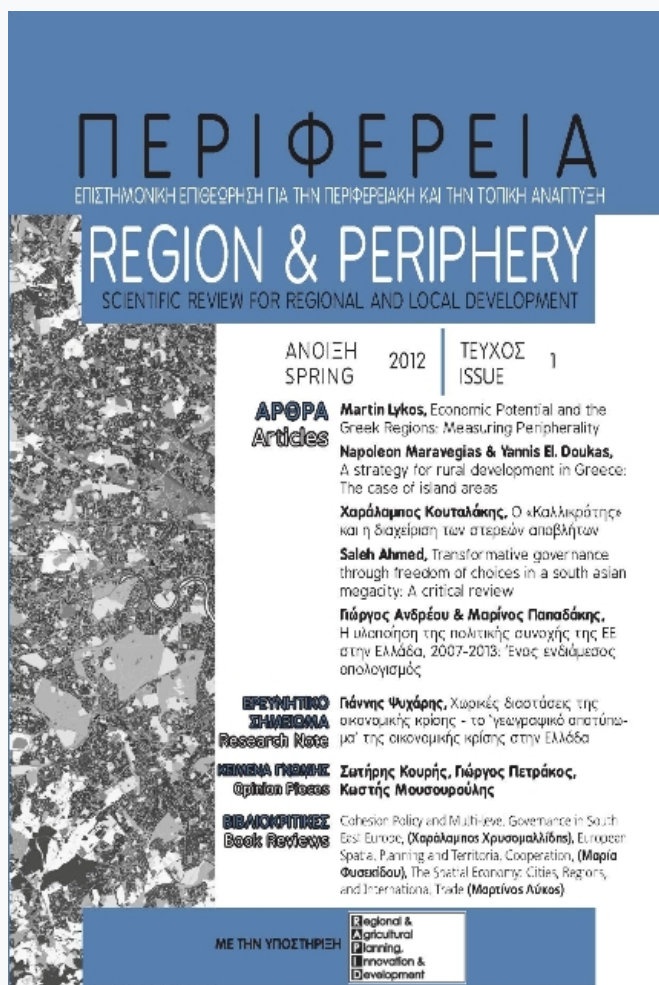

Περιφέρεια | Regional Integration: Politics, Economics, Governance

Τόμ. 1, Αρ. 1 (2012)

Περιφέρεια | Region & Periphery

Επιστημονική συνεργασία & Περιφερειακή ανάπτυξη. Ο σύγχρονος ρόλος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Σωτήρης Κουρής

doi: [10.12681/rp.18537](https://doi.org/10.12681/rp.18537)

Copyright © 2018, Σωτήρης Κουρής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κουρής Σ. (2012). Επιστημονική συνεργασία & Περιφερειακή ανάπτυξη. Ο σύγχρονος ρόλος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. *Περιφέρεια | Regional Integration: Politics, Economics, Governance*, 1(1), 5–7.
<https://doi.org/10.12681/rp.18537>

Επιστημονική συνεργασία & Περιφερειακή ανάπτυξη. Ο σύγχρονος ρόλος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Σωτήρης Κουρής, Αντιπεριφερειάρχης Κεφαλονιάς και Ιθάκης

Για πολλά χρόνια κυριαρχούσε η ιδέα και σωστά ότι η εκπαίδευση αποτελεί υπόθεση του Κράτους, σε όλες τις εκφάνσεις και τις δραστηριότητές της. Δεν υπήρχε ομφάλιος λώρος που να συνδέει τα ιδρύματα με τις τοπικές κοινωνίες, η όποια σχέση του Πανεπιστημίου είχε επιφανειακό χαρακτήρα, περιοριζόταν στους φοιτητές και τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Σε αυτή την αντίληψη συνέβαλλαν και οι πολιτικές όλων ανεξαιρέτως των κυβερνήσεων που κατέληγαν στο γνωστό δόγμα: Κάθε νομός και εκπαιδευτικό ίδρυμα, κάθε πόλη και σχολή. Μια αντίληψη όχι αρνητική καθεαυτή αλλά στο γεγονός ότι τελικά μετατρεπόταν κυρίως ή και αποκλειστικά σε μία πελατειακή και ρουσφετολογική αντιμετώπιση και λιγότερο στον ορθολογισμό και σε επιλογές με σημείο αναφοράς το μέλλον.

Είναι σαφές ότι οφείλει να υπάρξει μια νέα αντίληψη για τη σχέση του Πανεπιστημίου με την Τοπική Κοινωνία και Οικονομία. Μία αντίληψη που να υπερβαίνει τα επιφανειακά στερεότυπα του παρελθόντος και να θέσει τις βάσεις για ένα νέο πλαίσιο συνεργασίας και συνύπαρξης. Πίστευα και πιστεύω ότι το Πανεπιστήμιο είναι ισότιμος και πολύτιμος εταίρος στην αναπτυξιακή μας προσπάθεια. Υπάρχουν οι δυνατότητες δημιουργίας ενός πλαισίου συνεργασίας ανάμεσα στο Πανεπιστήμιο, την Αυτοδιοίκηση, τους φορείς και την τοπική κοινωνία. Εμείς με την σειρά μας ως αυτοδιοίκηση αποκτάμε νέες αρμοδιότητες, διεκδικούμε αυξημένο ρόλο. Οφείλουμε να λειτουργήσουμε διαφορετικά, συνθετικά κατά βάση. Να κινητοποιήσουμε όλες τις δημιουργικές δυνάμεις που υπάρχουν σε κάθε τόπο, τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα. Σε αυτά αναμφίβολα συμπεριλαμβάνεται το Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων. Μπροστά μας έχουμε σημαντικές προκλήσεις. Πρέπει να τις αντιμετωπίσουμε με ένα ενιαίο και διευρυμένο μέτωπο, να επιλέξουμε τον ορθότερο τρόπο αντιμετώπισης. Ο σχεδιασμός της συνύπαρξης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και επιστημονικών ιδρυμάτων αποτελεί ολιστική πρόταση για τη ζωή των πολιτών, των Πόλεων και των Ιδρυμάτων καθ'αυτών. Πυρήνας αυτού του σχεδιασμού είναι η αλλαγή της αντίληψης για την κοινωνία και το πέρασμα στην έννοια της κοινωνίας της γνώσης. Η έμφαση δηλαδή στην ανάγκη να χρησιμοποιεί η κοινωνία τη γνώση και την τεχνολογία, που παράγει μέσα από την Έρευνα και την Εκπαίδευση, για τη συνεχή ποιοτική βελτίωση της οργάνωσης, της δομής και της συνοχής της.

Οι πόλεις υφίστανται κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτικές και οικονομικές αλλαγές που προκαλούν καινούργιες ανάγκες και νέες ευκαιρίες. Η ταχύτητα των αλλαγών που δεν είχαν προβλεφθεί, προκαλεί από αμηχανία έως καταστροφικές πρακτικές. Η ποιοτική και ασφαλής ζωή στην πόλη εξαρτάται από τη διαχείριση της αβεβαιότητας και του «βίαιου» χαρακτήρα αυτών των αλλαγών. Εδώ η συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της νήσου μας, των πόλεων μας, για έναν ευέλικτο και προσαρμόσιμο σχεδιασμό, καθίσταται εξαρχής κρίσιμη. Η άμεση σύνδεση των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εμπλουτίζει τη ζωή των πόλεων με τη

μεθοδολογία του σχεδιασμού, δημιουργεί νοημοσύνη στην οργανωτική δομή των δικτύων επικοινωνίας και συγκοινωνίας, εισάγει την έννοια της βιωσιμότητας στην οικονομική ζωή, εμπλέκει εξαρχής τη διάσταση της αειφορίας στην ανάπτυξη, στη σχέση με το φυσικό και το ιστορικό περιβάλλον. Με την ένταξη της Έρευνας και της Εκπαίδευσης στον πυρήνα του σχεδιασμού της, ο τόπος μας αποκτά τον αυτοματισμό να προωθεί μέσω των πολιτικών τις πληροφορίες κατανοητές στους πολίτες της, να ενισχύει τη συμμετοχή τους, την αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των πολιτών καθώς και τη συνειδησή τους ως πολίτες, την υγεία, τη πολιτισμική διάσταση στην καθημερινότητα. Αυτές είναι πολιτικές που σιγά σιγά μετατρέπουν την πόλη σε καλύτερο τόπο για τους πολίτες της, πιο δημοκρατικό, με μεγαλύτερη κοινωνική ενσωμάτωση και με μεγαλύτερο πνεύμα αλληλεγγύης. Το εκπαιδευτικό ίδρυμα, συμμετέχοντας στην τοπική κοινωνία, γίνεται ένας ευέλικτος οργανισμός εκπαίδευσης και έρευνας εγγράφοντας το διεθνές πνευματικό του αποτύπωμα στην ταυτότητα της πόλης.

Τα Τ.Ε.Ι. εμφανίζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που μπορούν και θα πρέπει να αξιοποιούν οι τοπικές κοινωνίες. Πιο συγκεκριμένα:

- Αποτελούν μεγάλες και ολοκληρωμένες μονάδες έρευνας.
- Έχουν σχετική ανεξαρτησία από την άμεση οικονομική ωφελιμότητα και επομένως μπορούν να παράγουν δουλειά υψηλότερων προδιαγραφών.
- Διαθέτουν δυναμικό, ικανό και φιλόδοξο να παράγει λύσεις σε σύνθετα προβλήματα.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά πολύ συχνά μετασχηματίζονται σε ισχυρές σχέσεις μεταξύ Τ.Ε.Ι. και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αποτέλεσμα η τελευταία να βρίσκει έναν ισχυρό σύμμαχο στην επίλυση των σύγχρονων προβλημάτων που αντιμετωπίζει.

Το κριτήριο της συμβολής στην τοπική ανάπτυξη προφανώς δεν σχετίζεται με γκαρσονιέρες και καφέδες. Αντίθετα, αφορά στο βαθμό συσχετισμού των Τμημάτων με την τοπική οικονομία με όρους καινοτομίας και πρόσδοσης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Τα Τ.Ε.Ι. από την πρώτη μέρα της λειτουργίας τους στο νησί μας δεν κατάφεραν αρχικά, να σφυρηλατήσουν μία στενή σχέση με τους φορείς και την τοπική κοινωνία. Η ευθύνη, είναι μοιρασμένη στις αγκυλώσεις του Κράτους, αλλά και της έλλειψης οράματος των αιρετών εκπροσώπων της αυτοδιοίκησης. Τα Τ.Ε.Ι. δεν είναι γραφειοκρατικός μηχανισμός, δεν καθορίζονται από την οικονομική συμβολή των φοιτητών στην τοπική οικονομία. Πρέπει να θεωρούνται και να αντιμετωπισθούν ως ένας δυναμικός εταίρος που συμπληρώνει και υποστηρίζει την αναπτυξιακή μας στόχευση. Ο στόχος μας θα πρέπει να είναι να «διαχύσουμε» την παρουσία και τον ρόλο τους και σε άλλα πεδία, σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Τα οφέλη και οι προοπτικές αυτής της συνεργασίας, θα πρέπει να μετακυλήσουν στους πολίτες. Να συντελούν στην βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη. Θα πρέπει ει δυνατό να συν-διαμορφώνουν οι τοπικοί φορείς με τους πανεπιστημιακούς φορείς το γνωστικό αντικείμενο, αναφορικά με τομείς και πεδία που συνδέονται ή εκφράζονται στην τοπική μας κοινωνία. Οι πρακτικές, οι ασκήσεις, η επιμόρφωση ή και τα ίδια τα προγράμματα σπουδών να μπορούν να συναντώνται ή βρίσκονται σε αντιστοιχία με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν. Με τον τρόπο αυτό το Τ.Ε.Ι. θα εντάσσεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε πόλης και όχι μόνο.

Σε αρκετές Ευρωπαϊκές πόλεις τα Πανεπιστήμια πραγματοποιούν κοινωνικοπολιτικές και οικονομοτεχνικές μελέτες για λογαριασμό της αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνιών. Συμμετέχουν σε προγράμματα, αναλαμβάνουν τη διαχείριση και εκτέλεση

έργων. Τα Κοινοτικά Προγράμματα Διακρατικής Συνεργασίας με τη συμμετοχή επιστημονικών φορέων και της αυτοδιοίκησης αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο προς αυτή τη κατεύθυνση. Μαζί με το Δήμο, τους φορείς, τις επιχειρήσεις και την τοπική κοινωνία συμμετέχουν σε μία πολυδιάστατη αναπτυξιακή διαδικασία. Το μοντέλο αυτό, το πρότυπο αυτό συνεργασίας, μπορούμε να το προσαρμόσουμε στα δικά μας δεδομένα. Αυτή την στιγμή λειτουργούν στον Νομό μας 4 τμήματα Τ.Ε.Ι. Τα δύο δυστυχώς ενετάχθησαν στην θλιβερή διαδικασία κατάργησής τους. Κι όμως τμήματα Τ.Ε.Ι., όπως αυτό της Βιολογικής Γεωργίας, θα μπορούσαν να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην δυναμική της τοπικής μας παραγωγής σε έναν τομέα όπως αυτός της βιολογικής γεωργίας, αναπτυσσόμενο, με προοπτικές και αξιώσεις για τον τόπο μας, με ένα ρόλο συμβουλευτικό αλλά και ερευνητικό, μέσω μιας προσπάθειας ουσιαστικής προσέγγισης που θα εδραίωνε την παρουσία του τμήματος στα νησιά μας, θα καλλιεργούσε την αποδοχή και τον σεβασμό στο επιστημονικό του δυναμικό και θα εντασσόταν στους αναπτυξιακούς μοχλούς της περιοχής μας, με την ανάλογη προώθηση και προβολή, μέσω των τοπικών αυτοδιοικητικών θεσμών. Ανάλογη συμμετοχική παρουσία μέσω ευέλικτων χειρισμών προσέγγισης του γίνεσθαι των τοπικών ΜΜΕ αλλά και δημοσιογραφική παρουσία αναφορικά με τα θέματα που άπτονται της τοπικής κοινωνίας, θα μπορούσε κάλλιστα να είχε διεκδικήσει επιτυχώς και το τμήμα των ΜΜΕ.

Οδεύοντας ωστόσο, πάντα με γνώμονα τα τωρινά δεδομένα, σκοπό μας αποτελεί και οφείλουμε να προσπαθήσουμε όλοι από κοινού για αυτό- η διατήρηση των «διασωθέντων» τμημάτων και η γόνιμη και λειτουργική ένταξή τους στα τοπικά δρώμενα με στόχο την αμοιβαία ανάπτυξη του τόπου και των εναπομεινάντων ιδρυμάτων. Χαριτολογώντας θα μπορούσαμε εύκολα να υποστηρίξουμε την άποψη ότι το τμήμα των Δημοσίων Σχέσεων του Νομού μας, μπορεί και συνιστά μια ενδιαφέρουσα πρόκληση να αναλάβει τις «δημόσιες Σχέσεις» του Νομού μας, με ότι αυτό συνεπάγεται, σε όποιους τομείς και διαδικασίες αυτό είναι εφικτό. Ιδέες υπάρχουν, διδάσκοντες και διδασκόμενοι με προσόντα και διάθεση υπάρχουν, δεκτικότητα και πνεύμα συνεργασίας, τουλάχιστον από εμάς ως Περιφερειακή Ενότητα υπάρχει και μάλιστα την έχουμε ανάγκη την προσδοκούμε, προσβλέπουμε σε αυτή. Μένει ένα βήμα παραπέρα μια εξοικείωση με τον τόπο μας, μια διεύρυνση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και μια προσπάθεια πρακτικής εφαρμογής της γνώσης στην κοινωνία μας. Οι διαδικασίες είναι ποικίλες. Το τμήμα μουσικών οργάνων θα μπορούσε να διοργανώσει συναυλίες, προγράμματα / σεμινάρια εκμάθησης κατασκευής μουσικών οργάνων, παρουσιάσεις ανοικτές στο ευρύ κοινό, συνεργασίες με τους τοπικούς φορείς και θεσμούς που συσχετίζονται με τα μουσικά δρώμενα της περιοχής μας, πχ τις φιλαρμονικές συμβάλλοντας στην ανάδειξη της μουσικής μας παράδοσης στην προώθηση της πολιτισμικής μας εικόνας αλλά και στην ενεργό και δημιουργική του παρουσία ως ίδρυμα γεγονός που θα συνέτεινε στην εδραίωση της φήμης του. Η στήριξη και η ενίσχυση αυτών των τμημάτων του Τ.Ε.Ι. είναι κομβικής σημασίας. Το επιστημονικό δυναμικό που θα την απαρτίζει, οι υποδομές της και το ανθρώπινο δυναμικό σε φοιτητές, θα βοηθήσουν τον τόπο μας, θα μας βοηθήσουν να παραμείνουμε ανταγωνιστικοί και πρωτοπόροι. Θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη και παροχή νέων υπηρεσιών και διεξόδων ανάπτυξης. Η λειτουργία των τμημάτων στο νησί μας αποτελεί τη σταθερή και διαχρονική διεκδίκησή μας και παραμένουμε ανοικτοί σε όλες τις προσπάθειες επικοινωνίας, συνεργασίας και προσέγγισης της κοινωνίας μας.

Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΕΜΕΠΟ) είναι μια άτυπη ερευνητική ομάδα με συντονιστή τον Καθηγητή Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης στο ΕΚΠΑ *Ναπολέοντα Μαραβέγια* και μέλη τον *Γιώργο Ανδρέου*, Λέκτορα Ευρωπαϊκών Πολιτικών στο ΑΠΘ, τον *Δημήτρη Κατσίκια*, Λέκτορα Διεθνούς Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας στο ΕΚΠΑ, τον *Μαρτίνο Λύκο*, Διδάκτορα Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Ανάπτυξης και Πολιτικής, τον *Γιάννη Ελ. Δούκα*, Διδάκτορα Ευρωπαϊκής Αγροτικής Ανάπτυξης και Πολιτικής και τον *Χαράλαμπο Χρυσομαλλίδη*, Υποψήφιο Διδάκτορα Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την Έρευνα, την Τεχνολογία και την Καινοτομία.

Τ Ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ της ΕΜΕΠΟ καλύπτει θέματα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, όπως:

- Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση
- Ευρωπαϊκές πολιτικές
- Οικονομικές σχέσεις της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Οικονομικές σχέσεις της Ελλάδας με όμορες ευρωπαϊκές χώρες
- Ευρωπαϊκή και διεθνής οικονομική κρίση και αντιμετώπισή της

Η ΕΜΕΠΟ έχει αναλάβει και ολοκληρώσει ερευνητικά προγράμματα και τα μέλη της έχουν δημοσιεύσεις, μονογραφίες και επιστημονικά άρθρα σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΟΜΑΔΑ συνεργάζεται με άλλα μέλη ΔΕΠ ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων για την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και την πραγματοποίηση επιστημονικών δημοσιεύσεων.

Επικοινωνία
Θεμιστοκλέους 6, 10678 Αθήνα
Τ: 210 3688909
F: 210 3688950
emepo.uoa.gr@gmail.com

© ΕΜΕΠΟ 2011